

ANI KAPKA NAZMAR

Sucho střídají povodně, už skoro neznáme normální stav. Obojí přitom pomohou omezit stejná opatření, hlavně využití dešťové vody. Podílet se na nich může každý u svého domu či chalupy a ještě díky tomu ušetřit. Od podzimu bude dokonce možné získat na to dotaci.

text Filip Grygera foto archiv firem, Shutterstock s využitím informací Desatero domácí ekologie, ZO ČSOP Veronica

Vyznavači hesla, že nejlepší trávník je beton, úsporám vody moc nepomůžou. Déšť mizí v kanálech, potoky a řeky získávají na ničivé síle. Zato zeleň kolem osychá a ve studnách klesá hladina. I když dočasně může být někde vody příliš, dlouhodobě Česko strádá suchem. „Na zahradách, chodnících a všude, kam dopadá déšť, je proto žádoucí umožnit vodě zpomalení a poskytnout jí čas na vsáknutí do země,“ říká Adam Vokurka, autorizovaný inženýr ČKAIT z firmy AV ProENVI.

Navíc nevyužitou vodu ztrácíte. Domácnosti používají pitnou vodu i na věci, na něž ta dešťová stačí a někdy je i vhodnější. A protože cena pitné vody stále roste, investice do využití dešťovky se vyplatí.

ČISTOTA DÍKY TEMNOTĚ

Zalévat dešťovkou je pro rostliny ideální, pitná voda zasluje půdu. „Sběrná plocha je vaše střecha, žlaby a roury většinou máte, takže stačí vytvořit místo, kde budete vodu

jímat,“ vypočítává Petr Ledvina z Ekologického institutu Veronica. Klasikou je sud pod okapem, vodu je lepší čistit přes sítku. Praktické jsou sudy s kohoutkem. Je-li sud zakrytý, voda zůstane čistší. Když je barel plný, přítok ze svodu by se měl dát uzavřít.

Využit se dá i otevřený rezervoár, lepší jsou však podzemní nádrže. Bývají z masivního plastu, levněji může vyjít jakákoliv jímka vyložená polyetylenovou fólií. „K zachování kvality stojaté vody, zamezení jejímu zahnívání nebo tvorbě vodního květu je potřeba udržení stálé, pokud možno nízké teploty a zamezení přístupu slunečních paprsků,“ radí Karel Plotěný z firmy Asio.

MODRÁ ÚSPORÁM

Před vtokem do nádrže instalujte síto či filtr. „To aby se nádrž nezanášela například listím a nekazila se,“ doplňuje Silvie Drabínová z projektu Počítáme s vodou. Jinak se v cisterně usadí sedimenty a musí se vybrat. Mastné znečištění zůstává na hladině a při silnějších srážkách odtéká přepladem.

SYSTÉM Výklopnou odbočkou přiteče voda do sudu, dá se i uzavřít. Díky lapači nečistot v sudu nebude plavat třeba listí. Lindab, cena od 264 Kč

Voda se z nádrže získává čerpadlem. Na zalévání či mytí auta stačí vodu čistit přes filtr a jednou za rok vymýt nádrž. „Nejlépe na jaře po odkvetení stromů. Další stupně čištění – filtrace a hygienické zabezpečení slouží zpravidla jen při použití na osobní hygienu,“ říká Karel Plotěný. Možnost je vodou naplnit i bazén, i když z pohledu úspor je lepší bazén vůbec nemít. Lze jí též chladit dům rozstříkáváním kolem něj.

JAK ŠETŘIT VODOU

ÚSPORY NEJEN SNIŽÍ VÝDAJE, ALE POMOHOU UDRŽET ZÁSoby VODY TŘEBA VE STUDNI ČI V CISTERNĚ NA HORŠÍ ČASY.

Použití vody – při sprchování či mytí nenechte vodu protékat. Naplňte džbán či lahev a dejte ji do chladničky, ať při každém pití nemusíte u kohoutku čekat na studenou vodu.

Spotřebiče – myčka spotřebuje méně vody než mytí ve dřezu. Nejúspornějším myčkám stačí jen 6,5

PERLIVA
Úsporná sprcha se vzduchovými bublinkami. Sprchy Wolf, cena od 2 399 Kč

DVOJÍ UŽITEK
Z umyvadla rovnou do splachovadla. Roca, cena 99 250 Kč

litru na cyklus. Lepší pračky dávkují vodu dle množství prádla, úsporná je i funkce sprchování prádla. Když má pračka parní program na čištění zápachu, není nutné prát po každé návštěvě restaurace. Existují na to i speciální spotřebiče – stylery. Některé pračky se dají napojit i na zvláštní okruh na užitkovou vodu. **Baterie** – baterie by měla mít perlátor, někdy lze regulovat průtok. Úspornější než baterie s kohoutky jsou ty pákové, ještě lepší jsou ty termostatické, nejlepší jsou elektronické. **Sanita** – používejte sprchu místo vany. Splachovadlo by mělo mít dvě tlačítka na různé množství vody. Voda ze sprchování se dá recyklovat na splachování či zavlažování. Využití lze ekologické kompostovací toalety bez splachování. **Zavlažování** – ušetříte díky kapkové závlaze, pomohou i chytré systémy s programováním.

S využitím informací: Asio, Geberit, Grohe, Jika, LG, Miele, Siko, Siemens

Ideální je vodu používat často. „Asi bych si nádrž nepořizoval na chatu, kde jsem jen občas. Tam, kde je zajištěná spotřeba, problém se znečištěním není,“ hodnotí Petr Stýblo z Českého svazu ochránců přírody.

S koupí nádrže se vyplatí počkat do podzimu. „Připravuje se program pro domácnosti zaměřený na hospodaření s dešťovou vodou. Stamiliony korun by už letos mohly zamířit k občanům na pořízení nádrží na dešťovou vodu. Inspirujeme se kotlíkovými dotacemi, uvažujeme o 50procentním příspěvku,“ hlásí Lucie Frůblingová ze Státního fondu životního prostředí. Název bude asi Modrá úsporám.

DVOJÍ KOHOUTKY

Hodně využití je též v domě. K tomu je však třeba lepší filtrace a domovní vodárna.

„Dešťovou vodu je možné využít tam, kde není nutná hygienická nezávadnost. Voda není využívána k vaření nebo pití a nevstupuje do kontaktu s potravinou nebo nádobím,“ říká Adam Vokurka.

Vodu lze využít na praní, splachování či úklid. Nevytváří usazeniny, rozpouští je. Na praní se dá použít i bez vodárny, stačí ji nalít do pračky tolik, aby nenapouštěla další vodu. Osvědčená je i na mytí vlasů.

Na dešťovou vodu je nutný samostatný rozvod. „Podle normy nesmí dojít k mísení dešťové a pitné vody. Systém je možné zakoupit jako celek od různých výrobců, anebo si to šikovný kutil může vytvořit sám,“ podotýká Silvie Drabinová. Kohoutky je lepší instalovat na místa, kde nehrozí záměna za pitnou vodu. „Doporučuje se kohoutky na dešťovou vodu tvarově či barevně odlišit,“ radí Adam Vokurka.

Rozvod by se však měl dát doplňovat pitnou vodou, když je té dešťové málo. „U nás máme v nádrži čidla. Když hladina poklesne, spustí se doplňování vody z běžného vodovodu,“ dává příklad využití Petr Stýblo.

Podle Adama Plotěného dešťovka může částečně nahradit i pitnou vodu. „Po hygienickém zabezpečení UV filtrem ji lze použít na sprchování nebo i přípravu jídel,“ tvrdí Karel Plotěný. Dělají se i takzvané ostrovní systémy nezávislé na veřejném vodovodu.

TO SE VSÁKNE

Musíte však vyřešit, co s přebytky. „Když se jímka naplní, je nutné, aby přebytečná voda odtékala do trativodu nebo do vsakovacích klecí, případně vsakovacích tunelů,“ popisuje Adam Vokurka. Alternativou jsou vsakovací jímky, vrty, pásy, rýhy či průlehy. Voda se odvede do prostoru pod povrchem, odkud se postupně vsakuje dál do země. Drenáže mají smysl, i když dešťovou vodu nevyužíváte, jako alternativa k dešťové kanalizaci.

Na zasakování někdy stačí i trávník, dá se využít též jezírko či mokřad.

Na jednoduchá opatření není nutné povolení. „Na stavební objekty je však třeba stavební povolení. Povolení k nakládání s vodami není potřebné,“ říká Karel Plotěný. U novostaveb se povolení řeší zároveň s domem. „U stavby rodinného domu je povinností stavebníka přednostně zajistit likvidaci srážkových vod zasakováním,“ připomíná Silvie Drabinová.

POKROPENÁ PŮDA LÉPE SAJE

Samotné zpomalení vody však nestačí.

„Důležitý je stav půdy, její struktura, nasycení srážkami a její kryt – tráva, stromy a keře,“ hodnotí Adam Vokurka. Půda se chová jako houba. Když je plná vody, ale i příliš vysušená, není schopná pojmout srážkovou vodu. „Ideálním stavem je zvlhčení povrchu, který díky tomu lépe vodu přijímá a umožňuje další zasakování,“ říká Adam Vokurka.

Tomu pomáhají zahrady s trávou a různou skladbou rostlin, s mělkými i hlubokými kořeny. Když ještě pomůžete kropením a kypřením, zasakování se zlepší. „Vhodné rostliny jsou jakékoliv. Nesmí to být ovšem holý nízko strážný trávník. Důležitá je pestrost tvarů a výšek. Nejvíce vody pojmu vlhkomilné rostliny, třeba mechy,“ popisuje Petr Stýblo. Vodu dobře zadržuje i mulč.

Plochu schopnou pojmout vodu zvětší zelené střechy a stěny. Spíše však ty se silnou vrstvou zeminy a opravdovými střešními zahradami, nikoliv ty se suchomilnými rostlinami. Kolem domu to z pohledu úspor vody není dobré přehánět s betonem a asfaltem. „Pro vsakování jsou na cestách vhodné takzvané mlatové povrchy, na parkovištích zatravnňovací tvárnice,“ radí Adam Vokurka.

JEZÍRKO S VODOTRYSKEM

Vodu zadržují i jezírka, tůňe a mokřady. „Když se někde zastaví voda, zvýší se hladina podzemních vod nebo se vytvoří vodní hladina. Nastartuje se přirozený výpar vody z povrchu a povrch se i ochladí, zvětší se vlhkost,“ vysvětluje Adam Vokurka.

Skladba rostlin v jezírku má být taková, aby se voda sama čistila a nezanášela se. Když je biotop vyvážený, podle expertů by se zde ani neměli moc líhnout komáři. A dá se jich vyvarovat i jinak. „Přilákat predátory – dravé larvy vodního hmyzu, potápničky a další loví larvy komárů, obojživelníci a ptáci loví dospělce. Vysadí nějakou rybu,“ doporučuje Petr Ledvína.

Dobré je též prokysličovat vodu čerpadlem či vodotryskem. Na obnovu mokřadů a tůň ministerstvo životního prostředí občas poskytuje dotace, aktuálně vypsaný nejsou. ● filip.grygera@mfdnes.cz

DOBŘÁ RADA Předložka do koupelny pro ekologické nadšence. Naoko, cena 395 Kč